

Stjerne i marginen til Psykologisk institutt i Oslo

Matt Oxman
Journalist
matt@psykologtidsskriftet.no

Institusjonene med psykologutdanning får ris og ros i stor forskningsevaluering.

BERØMMES: Psykologisk institutt ved Universitetet i Oslo – her ved forskningsleder Espen Røysamb, nestleder Vibeke Moe og instituttleder Bjørn Lau – får skryt i en ny rapport fra Forskningsrådet.

Foto: Amund Aasbrenn/UiO

Norges forskningsråd (NFR) lanserte nylig en rapport om kvaliteten på helseforskning ved norske universiteter, institutter og helseforetak for perioden 2012–2022. Evalueringen omfattet 68 administrative enheter med til sammen 317 forskningsgrupper og 9212 forskere.

Norsk helseforskning er jevnt over god, men har mye uutnyttet potensial, oppsummerer NFR (Forskningsrådet, 2025).

Med den overordnede rapporten for hele evalueringsprosjektet – Evaluering av medisin og helsefag (EVALMEDHELSE) – følger også separate rapporter for hver av de 68 enhetene.

Psykologtidsskriftet har fått tidlig innsyn i de separate rapportene for Det psykologiske fakultet i Bergen og instituttene som tilbyr psykologutdanning i Oslo og Trondheim. Alle får skryt, men rapportene peker også på svakheter og gir anbefalinger om forbedringer (se tabell).

Psykologisk institutt (PSI) ved Universitetet i Oslo får et stort klapp på skulderen. Komitéen er også generelt positiv til forskningen ved Det psykologiske fakultet ved Universitetet i Bergen (UiB) og Institutt for psykologi ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU). Rapporten med evalueringen av forskningen ved Institutt for psykologi ved Universitetet i Tromsø var ikke klar når saken først ble publisert.

Utmerket i Oslo

Om PSI konkluderer komitéen: «The committee's overall evaluation of PSI is highly positive, describing it as very strong overall, with certain aspects standing out as truly excellent.»

Styrkene til PSI, skriver komitéen, er deres omfattende strategi for forskning og satsing på forskning som møter behov i samfunnet.

Men også PSI har rom for forbedring, ifølge evalueringen.

Komitéen foreslår flere tiltak, blant annet mentorprogram og ledertrening for kvinnelige forskere for å utjevne kjønnsmessig ubalanse i seniorstillinger ved instituttet.

I instituttets egen nyhetssak om evalueringen (Psykologisk institutt, 2025) sier forskningsleder Espen Røysamb at PSI følger opp anbefalingene:

«Vi er allerede i gang med organisering av forskningsstøtten. Vi ser på kjønnsbalansen i toppstillinger, og vi jobber med en egen strategi for forskningsinfrastruktur.»

Fragmentert i Bergen

På tross av budsjettkrise (Oxman, 2025) vurderes forskningen ved Det psykologiske fakultet i Bergen som både sterk og veldig sterk på flere områder, og rapporten angir at forskningen er høyst relevant for samfunnet og ulike pasientgrupper.

Samtidig virker fakultet fragmentert, noe som gjør det vanskelig å iverksette en fellesstrategi for forskning. Per nå er forskningsstrategiene ved fakultetet svært generelle, ifølge evalueringen.

Komitéen foreslår en revurdering av hvordan fakultetet er organisert – spesielt med tanke på små forskningsgrupper, inkludert Forskningsgruppen for arbeidsmiljø, ledelse og konflikt (FALK) og forskergruppen ved Senter for krisepsykologi.

Små grupper er mer sårbare for omprioritering av midler og ansettelser, ifølge komitéen.

Karsten Specht er professor ved Institutt for biologisk og medisinsk psykologi og avtroppende prodekan for forskning ved Det psykologiske fakultet i Bergen.

Han svarer på spørsmål om EVALMEDHELSE-rapporten via e-post. Svarene er kortet ned.

– *Hva tenker du generelt om evalueringen av forskningen ved fakultetet?*

«Rapporten gir et differensiert og anerkjennende bilde, og det er jeg glad for.

Rapporten peker på at vi har flere svært velfungerende forskningsgrupper hvis vi ser på publikasjonskvalitet, betydning for samfunnet og internasjonalt samarbeid. Dette gir fakultetet og de aktuelle forskningsgruppene en viktig anerkjennelse.

Samtidig peker rapporten på forskningsgrupper som kan bli sterkere på områder som prosjektportefølje, antall medlemmer og samarbeid lokalt, nasjonalt og internasjonalt.

For fakultetet samlet peker evalueringen på at vi kan bli bedre blant annet når det gjelder samordning mellom forskningsgrupper og fagdisipliner innad, og samarbeid med kolleger i andre land.

Evalueringen er meget nyttig i en fase der vi må arbeide enda mer systematisk enn før for å nå opp i søknader om ekstern finansiering av helserelatert forskning.»

– *Hva tenker du om kommentaren til komitéen om at fakultetet virker fragmentert, og at dette kan være et strategisk problem?*

«Vi kjenner oss godt igjen i beskrivelsen av at den helserelaterte forskningen ved fakultetet kan synes fragmentert med potensialer for samordning. Etter evalueringen ble sendt inn i fjor, har fakultetet initiert og fasilitert flere prosesser for å styrke samhandling.

Tiltakene inkluderer blant annet flere søknader om forskningssentre for kunstig intelligens og et senter for fremragende forskning, som skal samle flere av forskningsgruppene. Vi har også vurdert en omstrukturering av fakultetets enheter. Dette er pågående og langsiktige prosesser.»

Utydelig i Trondheim

Forskningsstrategien ved Institutt for psykologi i Trondheim samsvarer godt med strategiene til fakultetet og universitetet ellers, vurderer komitéen. Instituttet beskrives som en veldig sterk administrativ enhet på mange områder og fremragende på noen.

Men også instituttet i Trondheim har flere små og sårbare forskningsgrupper, ifølge evalueringen, inkludert gruppen Healthy workplaces.

Komitéen anbefaler instituttet å legge mer strategisk vekt på tverrfaglig samarbeid, og å utvikle en tydeligere handlingsplan for å støtte samtlige forskningsgrupper.

Utsatt i nord

Komitéen ledet av Wykes evaluerte også forskning ved Regionalt kunnskapssenter for barn og unge, Nord (RKBU Nord), separat fra Institutt for psykologi ved UiT. Vurderingen av senteret er mer nøktern, med søkelys på strategiske utfordringer.

Komitéen skriver at RKBU Nord må balansere kravene til både instituttet ved UiT, som senteret er tilknyttet, samt til Helsedirektoratet og Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir), som finansierer senteret. Balansegangen kan være en utfordring for å gjøre tydelige, langsiktige prioriteringer for forskning.

Samtidig er RKBU Nord bekymret for å miste tilknytningen til universitetet og medfølgende ressurser.

Kort oppsummert om resultatene fra EVALMEDHELSE-rapporten

Oslo <i>Psykologisk institutt</i>	+ Sterkt samsvar mellom organisatorisk struktur og strategiske mål + Effektiv fordeling av ressurser for forskning av høy kvalitet og internasjonalt samarbeid + Omfattende forskningsstrategi + Mangfoldige forskningsgrupper som utmerker seg i forskjellige felt + Vellykkede søknader om betydelig nasjonal og internasjonal finansiering	- Tung avhengighet av ekstern finansiering - Betydelig administrativ byrde på forskningsansatte - Kjønnsmessig ubalanse i senior akademiske stillinger - Vanskelig balansegang mellom undervisningsansvar og forskning
Bergen <i>Det psykologiske fakultet</i>	+ Stor frihet og uavhengighet for individuelle forskere + God balanse mellom junior- og seniorforskere + Nesten utelukkende åpent tilgjengelige publikasjoner + Høyst relevant forskning for samfunnet og forskjellige kliniske grupper	- Tilsynelatende fragmentert fakultet, hvilket kan være til hinder for fellesstrategi - Svært generelle forskningsstrategier - Manglende tverrfaglig samarbeid - Noen små forskergrupper som er avhengige av profilerte enkeltforskere som nærmer seg pensjon - Mangel på brukerinvolvering blant de fleste forskningsgruppene - Ujevn fordeling av forsknings- og undervisningsansvar på tvers av forskningsgrupper
Trondheim <i>Institutt for psykologi</i>	+ Godt samsvar mellom forskningsstrategi og strategiene til fakultetet og universitetet ellers + Relativt god suksess med søknader om finansiering	- Små forskningsgrupper som kan være sårbare for endringer i ansatte og økonomiske prioriteringer

	+ Noen forskningsgrupper med sterkt nasjonalt eller internasjonalt renommé + Samarbeid nasjonalt og internasjonalt + Tydelig integrering og opplæring i forskning blant studenter på alle nivåer + Synergi mellom forskning og profesjonsutdanning, og samarbeid med helsetjenester	- Stort antall forskningsgrupper som kan gjøre det vanskelig å samkjøre strategi på tvers av fakultetet
--	--	---

Referanser

- Forskningsrådet. (2025, 8. april). Norsk helseforskning er evaluert: Jamn og god kvalitet, men potensial for å oppnå mykje meir. *Forskningsrådet*. <https://www.forskningsradet.no/nyheter/2025/norsk-helseforskning-evaluert/>
- Oxman, M. (2025, 13. mai). Budsjettkrise venter. *Tidsskrift for Norsk psykologforening*. <https://www.psykologtidsskriftet.no/artikkel/2025as05ae-Budsjettkrise-venter>
- Psykologisk institutt (2025, 8. april). Forskningen ved Psykologisk institutt får toppkarakter. *Universitetet i Oslo*. <https://www.sv.uio.no/psi/om/aktuelt/aktuelle-saker/2025/forskningen-psykologisk-institutt-far-toppkarakter.html>